

***Athetis hospes*, een nieuwe soort voor Nederland (Lepidoptera: Noctuidae)**

Op 10 oktober 2007 stuurde Rob de Vos namens de Werkgroep Vlinderfaunistiek een e-mail rond met de mededeling dat de uil *Athetis hospes* (Freyer) de laatste jaren in Groot-Brittannië, Duitsland en Denemarken steeds vaker wordt waargenomen. De bekende Deense noctuidenspecialist Michael Fibiger had hem gevraagd of deze vlinder ook al in Nederland was gezien, wat in het licht van de opkomst in onze buurlanden niet onwaarschijnlijk zou zijn.

Bij het nazoeken in ons fotoarchief vonden we al snel een vlinder die aan de kenmerken van *A. hospes* voldeed. Deze was op 19 augustus 2007 op licht gevangen in Retranchement (West Zeeuwsch-Vlaanderen). De determinatie aan de hand van de foto werd bevestigd door Michael Fibiger zelf. De vlinder is niet bewaard.

Athetis hospes is een middelgrote vlinder met een spanwijdte van ongeveer 2,5 cm. De uil is nogal onopvallend, heeft

een vaalbruine kleur en op de voorvleugel een lichte streep in de lengterichting. Ringvlek en niervlek zijn aanwezig maar nauwelijks zichtbaar (zie figuur 1). De achtervleugel is wit met een smalle lichtbruine streep langs de achterrand. De vlinder komt voor in de zuidelijke helft van Europa: Spanje, Italië, Griekenland, Bulgarije, Oostenrijk, Zwitserland en het zuidelijk deel van Frankrijk (Robineau 2007). Hij prefereert warme open gebieden. De rups is 22-26 mm lang, heeft een donkergrijs lijf met een bijna zwarte bovenkant (Porter 1997). De onderzijde is vleeskleurig en hij heeft een donkerbruine kop. Hij voedt zich met diverse laagblijvende planten, onder andere paardenbloem, weegbree en zuring. De vlinder vliegt in twee generaties, van mei-juni en van augustus-oktober (Robineau 2007).

In Groot-Brittannië werd de vlinder voor het eerst waargenomen op 26 augustus 1978 in Cornwall (Bretherton *et al.* 1983). Dit exemplaar werd aangeduid als mogelijke immigrant. Later werden nog vier exemplaren aangetroffen op St. Agnes, Isles of Scilly. Het meest recente exemplaar werd daar gevangen in

1. *Athetis hospes*, Retranchement, Zeeuwsch-Vlaanderen, 19 augustus 2007. Foto: Hans van Kuijk

1. *Athetis hospes*, Retranchement, Zeeuwsch-Vlaanderen (Province of Zeeland, The Netherlands)

oktober 2001 (volgens www.ukmoths.org. uk). In Denemarken werd de vlinder voor het eerst aangetroffen in 1985, in het zuidoosten, op het eiland Møn (Skou 1991). Ook hier werd ervan uitgegaan dat het een immigrant betrof. In 2004 werd een tweede exemplaar gevangen in Vestjylland. In Duitsland werd het eerste exemplaar van *A. hospes* op 31 juli 1992 waargenomen op het terrein van een metaalfabriek in Essen. Omdat er een regelmatig treinverkeer was tussen Bergamo en Brescia in Noord-Italië en het fabrieksterrein in Essen werd aangenomen dat de vlinder via die weg naar Duitsland gekomen was (Wüst 1994). Op 24 oktober 1996 werd in Esneux in de provincie Luik een exemplaar waargenomen. Dit is het enige exemplaar dat in België is gezien (mondelinge mededeling Chris Steeman).

Gezien de lange periode die tussen de verschillende waarnemingen zit (tien exemplaren in een tijdspanne van

30 jaar), is het de vraag of er gesproken kan worden van kolonisatie of dat het zwervende exemplaren zijn. Als er meer recente vangsten worden gedaan kan op die vraag misschien een antwoord worden gegeven.

Dankwoord

Onze dank gaat uit naar Rob de Vos voor zijn adviezen bij het opstellen van dit bericht.

Literatuur

- Bretherton RF, Goater B & Lorimer RI 1983. Noctuidae (continued). In: The Moths and Butterflies of Great Britain and Ireland, Volume 10: Noctuidae (Cuculliinae to Hypeninae) and Agaristidae (Heath J & Emmet AM eds): 36-413. Colchester.
- Porter G 1997. The colour identification guide to caterpillars of the British Isles. Penguin Books.
- Robineau R 2007. Guide des papillons nocturnes

de France. Delachaux et Niestlé.

Skou P 1991. Nordens Ugler. Håndbog over de i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island forekommende arter af Hermeniidae og Noctuidae (Lepidoptera). Danmarks dyreliv 5: 1-566.

Wüst P 1994. Erstnachweis von *Athetis hospes* (Freyer, 1831) für die Bundesrepublik Deutschland (Lep., Noctuidae). *Melanargia* 6: 24.

Hans van Kuijk en Anna Almekinders

Olieslagersweg 1

4525 LC Retranchement

Hans.vanKuijk@net.hcc.nl

Summary

***Athetis hospes* (Lepidoptera: Noctuidae) has reached The Netherlands**

Athetis hospes (Freyer 1831) is recorded for the first time for The Netherlands. In august 2007 one specimen was captured at light and photographed in Retranchement in the outermost southwest of The Netherlands.